

ПИТАННЯ МЕТОДОЛОГІЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ТА НАУКИ

УДК 616.314-77-616.314

Л.П. Сидоренко

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ОРТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ СТУДЕНТАМИ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Івано-Франківський національний медичний університет

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Ортопедична стоматологія – це наукова дисципліна, яка вивчає методи діагностики, лікування і профілактики аномалій, деформацій та функціональних порушень зубощелепної системи.

Ортопедична стоматологія складається із загального і окремого курсів. Загальний курс є пропедевтичним і вивчається протягом третього та четвертого семестрів. У цьому курсі викладаються анатомо-фізіологічні особливості жувального апарату, біомеханіка зубощелепного апарату, загальні та спеціальні методи діагностики хвороб зубощелепної системи, клінічне матеріалознавство і зубопротезна техніка.

Окремий курс складається з трьох основних розділів: зубне протезування, щелепно-лицева ортопедія й ортодонтія [1, 2, 3]. Наступні розділи вивчаються студентами протягом третього, четвертого і п'ятого курсів.

Відомо, що 19 травня 2005 року на конференції, яка відбулася в м.Бергені, було прийнято рішення про приєднання України до Болонського процесу. Таким чином вивчення ортопедичної стоматології в наш час відбувається за Болонською системою [9, 10].

Виклад основного матеріалу дослідження.

У навчальному процесі згідно з цією системою проводять тестовий контроль вхідного та вихідного рівнів знань, усне опитування студентів, а також опанування практичними навичками. Для засвоєння даної дисципліни, яка тісно переплітається з іншими предметами, такими як анатомія, гістологія, фізіологія, терапевтична та хірургічна стоматологія, потрібно використовувати під час навчального процесу лекції, мультимедійні презентації, демонстрацію навчальних фільмів та відпрацювання навичок на фантомах.

Так, під час вивчення пропедевтики ортопедичної стоматології студенти вивчають функціональну анатомію жувального апарату, фізіологічні та пато-

логічні види прикусів, поняття артикуляції й оклюзії, методи обстеження хворого в клініці ортопедичної стоматології, розділ матеріалознавства.

Розділ зубного протезування складається з таких частин: незнімне протезування, часткове знімне протезування і повне знімне протезування. Цей розділ студенти вивчають протягом третього і четвертого курсів. При вивченні зубного протезування викладаються методи діагностики, особливості клініки та методи ортопедичного лікування дефектів зубів і зубних рядів.

Під час вивчення незнімного протезування студенти мають засвоїти знання щодо показань і протипоказань до застосування різних незнімних конструкцій, клініко-лабораторних етапів їх виготовлення. При вивченні часткового знімного протезування (шостий семестр третього курсу) студенти опановують особливості клініки при частковій відсутності зубів, класифікації дефектів зубних рядів, особливості виготовлення знімних протезів, показання і протипоказання до їх виготовлення та клініко-лабораторні етапи виготовлення часткових знімних пластинкових і бюгельних протезів. У сьомому семестрі четвертого курсу вивчається такий розділ зубного протезування як повне знімне протезування. Під час вивчення цього розділу студенти мають засвоїти такий матеріал: особливості обстеження пацієнта з повною відсутністю зубів, основи діагностичного процесу, методики отримання відбитків для виготовлення повних знімних пластинкових протезів, принципи роботи з артикулятором при протезуванні пацієнтів із повною відсутністю зубів та клініко-лабораторні етапи виготовлення повних знімних пластинкових протезів [4, 5, 6].

Наступним, досить актуальним натеper, є розділ щелепно-лицевої ортопедії, вивчення якого відбувається на четвертому курсі у восьмому семестрі. У цьому розділі студенти вивчають методи лікування при різноманітних деформаціях зубощелепної ділянки, які виникають після новоутво-

рів, запальних процесів, оперативних втручань і травм. При вивченні цього розділу студенти мають опанувати особливості обстеження таких пацієнтів, уміти надавати допомогу при ушкодженнях щелепно-лицевої ділянки, зокрема засвоїти способи іммобілізації та репозиції уламків при переломах щелеп. Особливо актуальна нині тема стоматології надзвичайних станів, під час вивчення якої студенти мають засвоїти принципи надання ортопедичної стоматологічної допомоги у військовий і мирний час та вміти надати першу медичну і спеціалізовану допомогу пораненим на етапах евакуації [7, 8].

Для засвоєння знань при вивченні ортопедичної стоматології студенти, крім клінічних етапів, мають засвоїти і лабораторні, що потребує особливого підходу до викладання даної дисципліни.

Під час вивчення клініко-лабораторних етапів виготовлення різноманітних конструкцій та щелепно-лицевих апаратів слід застосовувати демонстрацію й опанування практичними навичками виконання певних етапів у зуботехнічній лабораторії. Тому для опанування ортопедичною стоматологією проводимо лабораторні заняття за участі викладача і зубного техника, який демонструє лабораторні етапи виготовлення певних конструкцій. Таким чином, студенти мають можливість закріпити теоретичний матеріал під час практичної демонстрації на лабораторному занятті. Крім того, під час проведення практичних занять слід звертати особливу увагу на підбір тематичних хворих для демонстрації клінічних етапів та відпрацювання практичних навичок студентами, що є однією з вимог кредитно-трансферної системи навчання. Так, для відпрацювання студентами відповідних практичних навичок проводимо практичні заняття в спеціально обладнаних фантомних класах. Ці заняття проводяться для опанування такими практичними навичками як препарування зубів для виготовлення певних ортопедичних конструкцій і отримання відбитків. Також проводимо відповідні практичні заняття в імплантологічному фантомному класі при вивченні такого розділу ортопедичної стоматології як імплантологія. З огляду на те, що опанування відповідними практичними навичками - це тривалий процес, студенти мають можливість відпрацювати їх на фантомах багато разів, що неможливо в роботі з відповід-

ним пацієнтом. Також слід зазначити про необхідність достатнього матеріально-технічного забезпечення кафедри для опанування кожним студентом практичними навичками, яких вимагають типові програми й освітньо - кваліфікаційна характеристика.

Висновки і перспективи подальших досліджень.

З огляду на складність вивчення даної дисципліни слід застосовувати різноманітні методи доступного подання інформації та особливий підхід до викладання ортопедичної стоматології, що вимагає високої кваліфікації викладача.

Література

1. Ожоган З.Р. Методи лікування та етапи виготовлення ортопедичних конструкцій / Ожоган З.Р., Кріль А.Й. - Ів.-Франк., 2005. - 116 с.
2. Рожко М.М. Зубопротезна техніка / М.М. Рожко, В.П. Неспрядько.- К.: Книга плюс, 2006.- 437 с.
3. Ортопедическая стоматология [Е.И. Гаврилов, А.С. Щербаков, В.Н. Трезубов, Е.Н. Жулев]. - СПб.: Фолиант, 2003. - 544 с.
4. Рожко М.М. Ортопедична стоматологія / М.М. Рожко, В.П. Неспрядько. - К.: Книга плюс, 2003. - 567 с.
5. Військова ортопедична стоматологія / [Іщенко П.В., Кльомін В.А., Камалов Р.Х., Лихота А.М.]. - К.: Медицина, 2013. - 312 с.
6. Варава Г.М. Техніка виготовлення щелепно-лицевих протезів / Варава Г.М., Стрелковський К.М. - К.: Вища школа, 1992. - 110 с.
7. Сінченко П.І. Ефективність застосування інформаційних технологій в навчальному процесі на післядипломному етапі / П.І. Сінченко, О.І. Сміян, О.К. Романюк //Актуальні питання сучасної післядипломної медичної освіти.- Суми: СумДУ, 2010.- С. 9-11.
8. Андреев А.А. Педагогика высшей школы (Прикладная педагогика): учебное пособие / А.А. Андреев. - М.: МЭСИ, 2000.- Кн. 1. - 141 с.
9. Болонський процес : перспективи і розвиток у контексті інтеграції України в європейський простір вищої освіти: монографія ; за ред. В.М. Бебика.- К.: МАУП, 2004.- 200 с.
10. Кремень В.Г. Болонський процес: зближення, а не уніфікація // АН ВШ України // Інформаційний вісник. - К., 2004.- №3. - С.6-13.

**Стаття надійшла
19.11.2014 р.**

Резюме

Висвітлені особливості викладання наукової дисципліни «Ортопедична стоматологія» студентам-стоматологам.

Ортопедична стоматологія складається із загального й окремого курсів. Загальний курс є пропедевтичним і вивчається протягом третього та четвертого семестрів. Окремий курс складається з трьох основних розділів: зубне протезування, щелепно-лицева ортопедія й ортодонтія. Наступні розділи вивчаються студентами протягом третього, четвертого і п'ятого курсів.

Розділ зубного протезування складається з таких частин: незнімне протезування, часткове знімне протезування і повне знімне протезування. Цей розділ студенти вивчають протягом третього і четвертого курсів.

Наступним важливим розділом є розділ щелепно-лицевої ортопедії, вивчення якого відбувається на четвертому курсі у восьмому семестрі. Для засвоєння ортопедичної стоматології, яка тісно переплітається з іншими предметами, такими як анатомія, гістологія, фізіологія, терапевтична та хірургічна стоматологія, потрібно використовувати під час навчального процесу лекції, мультимедійні презентації, демонстрацію навчальних фільмів і відпрацювання навичок на фантомах.

Отже, з огляду на складність вивчення даної дисципліни слід застосовувати різноманітні методи доступного подання інформації та особливий підхід до викладання ортопедичної стоматології, що вимагає високої кваліфікації викладача.

Ключові слова: ортопедична стоматологія, зубне протезування, щелепно-лицева ортопедія.

Резюме

Охарактеризованы особенности преподавания научной дисциплины «Ортопедическая стоматология» студентам-стоматологам. Ортопедическая стоматология состоит из общего и отдельного курсов. Общий курс является пропедевтическим и изучается в течение третьего и четвертого семестров. Отдельный курс состоит из трех основных разделов: зубное протезирование, челюстно-лицевая ортопедия и ортодонтия. Эти разделы изучаются студентами на третьем, четвертом и пятом курсах. Раздел зубного протезирования состоит из следующих частей: несъемное протезирование, частичное съемное протезирование и полное съемное протезирование. Данный раздел студенты изучают в течение третьего и четвертого курсов. Следующим важным разделом является раздел челюстно-лицевой ортопедии, изучение которого происходит на четвертом курсе восьмого семестра. Для усвоения ортопедической стоматологии, которая тесно переплетается с другими предметами, такими как анатомия, гистология, физиология, терапевтическая и хирургическая стоматология, нужно использовать в учебном процессе лекции, мультимедийные презентации, демонстрацию учебных фильмов и отработку навыков на фантомах. Таким образом, учитывая сложность изучения данной дисциплины, следует применять разнообразные методы доступного представления информации и особый подход к преподаванию ортопедической стоматологии, что требует высокой квалификации преподавателя.

Ключевые слова: ортопедическая стоматология, зубопротезирование, челюстно-лицевая ортопедия.

UDC 616.314-77-616.314

MODERN APPROACHES TO LEARNING DENTAL ORTHOPEDICS BY THE STUDENTS OF THE DEPARTMENT OF DENTISTRY

Sidorenko L.P.

SHEE «Ivano-Frankivsk National Medical University»

Summary

Abstract. The peculiarities of teaching dental orthopedics to students of the Department of Dentistry are described in this article. The subject of Dental Orthopedics consists of two parts – the general and the specialized courses. The Propaedeutic is studied during the third and the fourth term of the second year of studies. Physiologic and anatomic features of the masticatory apparatus, biomechanics of the maxillofacial apparatus, general and specialized methods of the maxillofacial system diseases diagnosis, as well as clinical presentation and dental prosthetics techniques are introduced during the propaedeutic course of Dental orthopedics. The course consists of three sections – dental prosthetics, maxillofacial orthopedics and orthodontics. The other sections are studied by students during their third, fourth and fifth years at the university. The section of dental prosthetics consists of three parts: fixed prosthodontics, partially removable dentures and removable dentures. Dental prosthetics is taught during the third and the fourth years of studies at the university. While teaching dental prosthetics, the methods of diagnostics, the peculiarities of the clinical representation and the methods of treatment of teeth and dental arch defects are outlined. The next important section is the section of maxillofacial orthopedics that is taught during eighth semester of the fourth year. This course gives an opportunity to learn about the methods of treatment of different maxillofacial deformations occurring after malformations, inflammatory processes, operations and traumas. While learning maxillofacial orthopedics, the students should know the peculiarities patient examinations, be able to help in case of maxillofacial injuries and know the basics of jaw immobilization and jaw repositioning in case of jaw damage. In order to teach Orthopedic Dentistry that correlates with other subjects like Anatomy, Histology, Physiology, Therapeutic Dentistry, Dental Surgery, one should use lectures, multimedia presentations, watching documentaries and working on phantom head to improve skill during the teaching process. To obtain knowledge in this subject the students should come through both clinical and laboratory stages of learning, which requires a special approach in teaching. That is why for the students to have special skills on orthopedic dentistry, the laboratory lectures are held with the presence of both a lecturer and a dental technician who demonstrates the laboratory stages of making different dentures. Besides, patients are chosen during the skills building sessions to demonstrate the clinical stages and to do exercise training for improving skills. To sum up, taking into consideration all the difficulties in learning this subject, a teacher should use different kinds of available sources to convey information, as well as a special approach to teaching orthopedic dentistry, which requires a high level of qualification of lecturers.

Key words: orthopedic dentistry, dental prosthetics, maxillofacial orthopedics.